

Kvinnor särskilt utsatta i krig

DEBATT I dag samlas delegationer från världens länder i New York för att delta på FN:s kvinnokommission, CSW 66. Jämställdhetsminister Eva Nordmark och hennes europeiska kollegor bör föreslå en nödresolution om kvinnors säkerhet och rättigheter i krig med anledning av utvecklingen i Ukraina.

Kvinnor och flickor drabbas av krigets fasor på andra och ofta värre sätt än män. Kvinnor lyser med sin frånvaro inte bara vid den ryske presidenten Vladimir Putins långa bord utan också i ryska och ukrainska förhandlingsdelegationer. Så brukar det se ut, trots att FN:s Säkerhetsråd beslutade om Resolution 1325 för 22 år sedan. Resolutionen är bindande och anger att kvinnor ska inkluderas i alla konfliktavvärande och fredssträvande handlingar.

Kvinnor och barn som lyckas fly löper stor risk att utnyttjas

Resolutionen drevs fram under 1990-talet, då övergrepp mot kvinnor i krig och konflikt äntligen erkändes som ett brott. Oskyldiga kvinnor våldtas och utsätts för besinningslöst våld av soldater, deras kroppar invaderas på samma sätt som länder. Redan innan kriget i Ukraina bröt ut förekom sexuella trakasserier och övergrepp vid gränskontroller i landet, enligt UD:s senaste landrapport.

Gravida kvinnor och nyblivna mammor är särskilt utsatta i krig. Ukrainska kvinnor föder i skyddsrum samtidigt som flyglarmen ljuder och våra systerorganisationer frågar efter mjölkersättning till bebisar vars mammor inte längre finns och till kvinnor vars bröst slutat producera mjölk på grund av krigets stress.

I Ukraina finns också en stor och växande surrogatindustri som finansieras av köpare i andra länder. Aftonbladet och TV4 rapporterar om svenskar

som oroar sig för ofödda surrogatbarn i Ukraina utan att nämna de kvinnor vars livmoder barnen ligger i. Surrogatmammorna kommer ofta från fattiga förhållanden och genomlider just nu det trauma som graviditeter under krig medför samtidigt som de oroar sig för barnens framtid.

Äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning och kvinnor som sörjer för andra har svårt att sätta sig själva i säkerhet. De kvinnor och barn som lyckas fly undan kriget löper stor risk att utnyttjas och utsättas för våld. Till exempel riskerar kvinnor på flykt att hamna i prostitution på sin resa mot säkerheten. Det finns redan vittnesmål om hallickar som lurar nära gränsövergångar som lockar unga, desperata kvinnor in i sexhandeln.

De brott mot kvinnors rättigheter som sker i Ukraina och på andra håll i världen måste stå i fokus när jämställdhetsministrar från hela världen sammanträder i New York de närmsta två veckorna. Temat för årets kvinnokommission är kvinnors rättigheter och egenmakt i samband med klimatförändringar och miljökatastrofer. Och nog innebär krig miljökatastrofer, både på kort och lång sikt. Särskilt allvarligt vore om en olycka skulle inträffa vid Europas största kärnkraftverk i Zaporizjzja, som fortsatt kontrolleras av ryska styrkor, eller om kärnvapen skulle brukas.

Tiden är kommen för det internationella samfundet att på allvar försvara kvinnors rättigheter och motverka det våld som riktas mot kvinnor i konflikter. Den svenska kvinnorörelsen har verkat för fred i över 100 år. Vi kräver att Sverige tillsammans med övriga EU-länder ska lägga fram en nödresolution med anledning av situationen i Ukraina under årets kvinnokommission.

I enlighet med den feministiska utrikespolitiken och säkerhetsrådets resolution 1325 bör Sverige se till att inkludera kvinnor och flickor i alla konfliktavvärjande och fredsskapande förhandlingar. Först då kan fred skapas hållbart över tid.

Sverige bör också fortsätta och utöka sina satsningar på jämställdhet inom utrikes- och biståndspolitikerna i stort. Att främja demokratiska samhällen och kvinnors och flickors rättigheter är att främja fred och hållbar utveckling på alla plan.

Adine Samadi, styrelseledamot, ROKS

Britt-Marie S Torstensson, Ordförande, Winnet Sverige

Clara Berglund, generalsekreterare, Sveriges Kvinnolobby

Ewa Larsson, ordförande, Gröna Kvinnor

Gertrud Åström, ordförande, Östersjöfred

Ianthe Holmberg, ordförande, Svenska kvinnors vänsterförbund

Iva Parizkova Ryggeståhl, ordförande, Internationella kvinnoförbundet